

Tisková zpráva

Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – červenec 2021

- Evropské unii v současné době důvěřuje o málo více než polovina (52 %) českých občanů a přibližně dvě pětiny (41 %) jí nedůvěřují.
- Více než třetina oslovených důvěřuje Evropské komisi (38 %) a Evropskému parlamentu (37 %), nicméně o něco vyšší, a to přibližně dvoupětinový podíl jim nedůvěřuje (Evropské komisi 40 % a Evropskému parlamentu 43 %).
- Důvěra jednotlivým institucím Evropské unie se pohybuje od jedné čtvrtiny po necelé dvě pětiny společnosti, přičemž nedůvěra těmto institucím mírně převažuje nad důvěrou a významný podíl veřejnosti tyto instituce buď nezná, nebo nedokáže důvěru zhodnotit a volí možnost „nevím“.
- Důvěru OSN a NATO vyjadřuje přibližně stejný, nadpoloviční podíl českých občanů (OSN 53 %, NATO 54 %) a přibližně třetina občanů k nim pociťuje nedůvěru (NATO 34 %, OSN 33 %).

Zpracoval:
Martin Spurný
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 583; e-mail: martin.spurny@soc.cas.cz

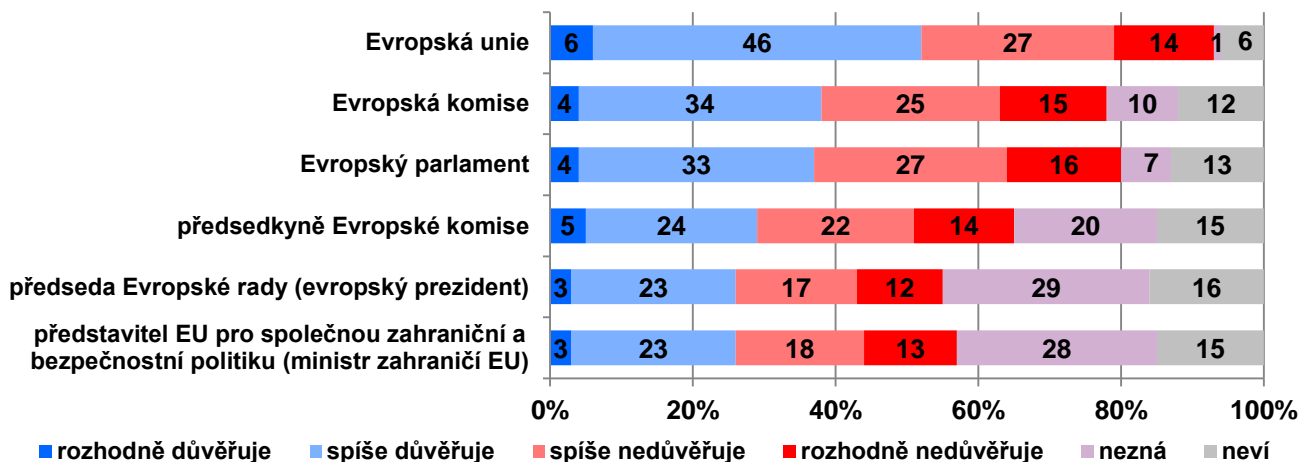

V rámci červencového šetření pokládalo CVVM sadu otázek týkající se důvěry občanů mezinárodními organizacemi a institucemi Evropské unie. Konkrétně občané vyjadřovali míru své důvěry k Severoatlantické alianci (NATO), Organizaci spojených národů (OSN) a Evropské unii (EU). Z institucí Evropské unie pak hodnotili, nakolik důvěřují Evropské komisi, Evropskému parlamentu, předsedkyni Evropské komise, předsedovi Evropské rady (tzv. evropskému prezidentovi) a vysokému představiteli EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku (tzv. ministři zahraničí EU).

Výsledky důvěry Evropské unii a jejím institucím ukazuje graf 1. V současné době přibližně polovina (52 %) českých občanů důvěřuje Evropské unii, konkrétně 6 % jí důvěřuje „rozhodně“ a 46 % „spíše“, asi dvě pětiny (41 %) jí nedůvěřují, v tom 27 % „spíše“ a 14 % „rozhodně“, 6 % dotázaných se k otázce neumělo vyjádřit a zvolilo možnost „nevím“. Důvěra jednotlivým institucím Evropské unie je nižší a pohybuje se od jedné čtvrtiny po necelé dvě pětiny společnosti, přičemž nedůvěra těmto institucím mírně převažuje nad důvěrou a určitý podíl veřejnosti tyto instituce buď nezná, nebo nedokáže důvěru zhodnotit a volí možnost „nevím“.

Téměř dvě pětiny (38 %) českých občanů důvěřují Evropské komisi, dvě pětiny (40 %) jí nedůvěřují, desetina (10 %) jí nezná a 12 % odpovědělo „nevím“. Méně než dvě pětiny (37 %) důvěřují Evropskému parlamentu, více než dvě pětiny (43 %) mu nedůvěřují, 7 % ho nezná a 12 % zvolilo možnost „nevím“. Předsedkyni Evropské komise důvěřují přibližně tři desetiny (29 %), více než třetina (36 %) jí nedůvěřuje, pětina (20 %) jí nezná a 15 % zvolilo možnost „nevím“. Nejméně lidé důvěřují předsedovi Evropské rady, tzv. evropskému prezidentovi, a vysokému představiteli EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku, tzv. ministři zahraničí EU, kterým důvěřuje jen o málo více než čtvrtina (26 %), přibližně tři desetiny jim nedůvěřují (29 % tzv. evropskému prezidentovi a 31 % tzv. ministři zahraničí EU), jiné tři desetiny je neznají (29 % nezná tzv. evropského prezidenta a 28 % tzv. ministra zahraničí EU), zbývajících 16 %, respektive 15 % zvolilo možnost „nevím“.

Graf 1: Důvěra institucím EU¹

Pozn.: Položky v grafu jsou seřazeny podle součtu odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 26. 6. – 11. 7. 2021, 904 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z časového srovnání (viz tabulku 1) je zřejmé, že důvěra v samotnou instituci EU i její orgány se oproti předchozímu šetření z července 2020 statisticky významně nezměnila. V delším časovém horizontu vidíme, že důvěra Evropské unii byla vyšší mezi lety 2003 až 2010, kdy se stabilně držela nad polovinou a v roce dosáhla 2004 nejvyššího výsledku, když Evropské unii důvěřovaly téměř dvě třetiny (64 %) české veřejnosti. Významnější propady důvěry jsme zaznamenali v letech 2012 a 2016. Od roku 2018 nepozorujeme významnější výkyvy.

Tabulka 1: Důvěra institucím EU (časové srovnání v %)

rok měsíc	03 XI	04 III	04 V	04 XI	05 II	06 IX	07 II	08 II	09 II	10 IV	11 IV	12 IV	13 IV	14 IV	15 IV	16 IV	17 IV	18 IV	19 IV	20 VII	21 VII
Evropská unie	57	57	64	55	56	58	50	55	60	55	52	40	45	49	52	37	48	50	52	50	52
Evropský parlament	42	-	49	44	-	-	-	-	44	39	34	30	30	36	36	27	32	37	36	37	37
Evropská komise	39	-	46	41	-	-	-	-	40	38	34	28	30	34	35	26	31	35	35	36	38
Předsedkyně EK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	29
Evropský prezident	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	27	22	25	29	28	22	26	29	28	27	26
Ministr zahraničí EU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	29	21	24	27	29	20	23	28	26	25	26

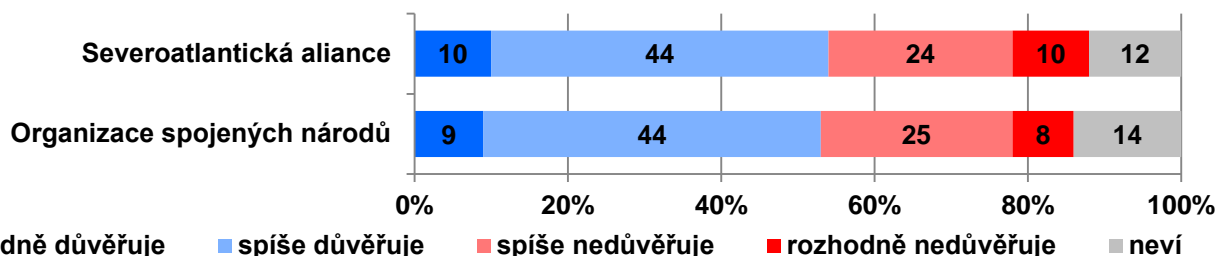
Pozn.: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

¹ Znění otázky: „Řekněte mi, prosím, důvěřujete: a) Evropské unii, b) Evropské komisi, c) Evropskému parlamentu, f) předsedkyni Evropské komise, d) předsedovi Evropské rady, takzvanému evropskému prezidentovi, d) představiteli EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (ministři zahraničí EU)?“ Varianty odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, nezná.

V grafu 2 můžeme vidět, že důvěru NATO a OSN vyjadřuje přibližně stejný, nadpoloviční, podíl českých občanů. Konkrétně NATO důvěřuje 54 % dotázaných, v tom 10 % „rozhodně“ a 44 % „spíše“, a opačný názor uvedla zhruba třetina (34 %) oslovených (24 % jí nedůvěřuje „spíše“ a 10 % „rozhodně“). Důvěru OSN vyjádřilo 53 % respondentů, když „rozhodně“ jí důvěřuje 9 % občanů a „spíše“ 44 %, oproti třetině (33 %), která k OSN pocituje nedůvěru, v tom 25 % nedůvěřuje „spíše“ a 8 % „rozhodně“. U obou organizací tedy u české veřejnosti převažuje důvěra nad nedůvěrou. Zároveň více než desetina dotázaných nemá jasně vyhraněný názor a volí odpověď „nevím“ (OSN 14 %, NATO 12 %).

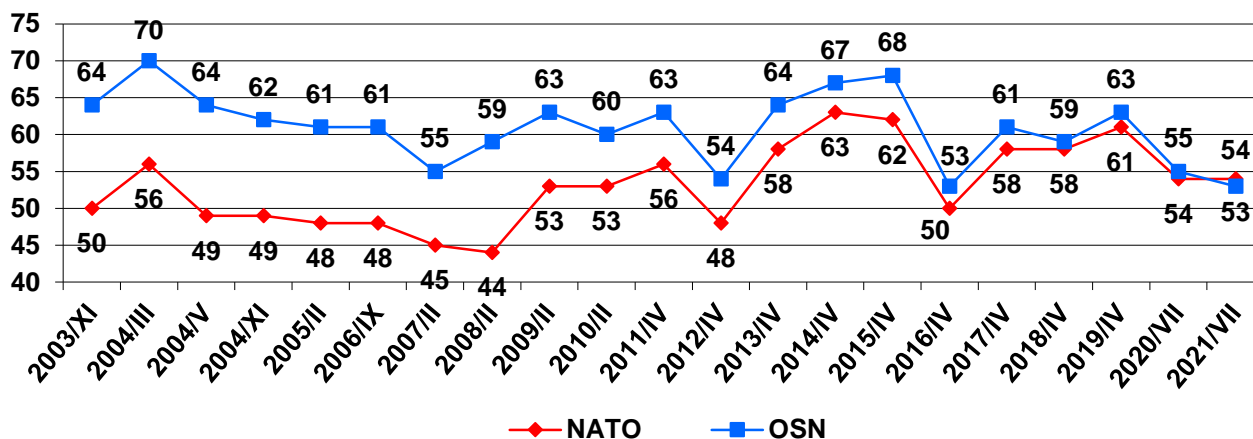
Graf 2: Důvěra OSN a NATO²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 26. 6. – 11. 7. 2021, 904 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud se podíváme na vývoj důvěry v tyto instituce v čase (viz graf 3), vidíme, že oproti předchozímu šetření z července 2020 nedošlo k statisticky významné změně. V delším časovém srovnání vidíme několik trendů, jednak konvergenci v hodnotách důvěry oběma organizacím, když se rozdíly postupně snižovaly. OSN mělo ve výzkumech v letech 2003 až 2009 průměrně o 13 procentních bodů vyšší důvěru než NATO, v letech 2009 až 2015 již jen o 6 procentních bodů a po roce 2017 přestávají být rozdíly statisticky významné. Zároveň jde o společně velmi silně zkorelované položky (koeficient Spearmanovy pořadové korelace 0,7), což také znamená, že v obdobích nárůstu nebo propadu důvěry důvěra roste nebo klesá oběma souběžně. Aktuálně je hodnota důvěry v OSN jedna z nejnižších (obdobně jako v roce 2012, 2016 a 2020).

Graf 3: Důvěra OSN a NATO – časové srovnání v %

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

² Znění otázky: „Důvěřujete či nedůvěřujete: b) Severoatlantické alianci (NATO), c) Organizaci spojených národů (OSN)?“ Varianty odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Důvěra české veřejnosti OSN, NATO a EU je poměrně silně provázaná, pokud lidé důvěřují Evropské unii, důvěřují častěji i OSN a NATO a naopak. Korelace mezi důvěrou OSN a důvěrou v EU, či důvěrou v NATO s důvěrou v EU je však o něco nižší (0,5) než v případě již zmiňované korelace (0,7) mezi mezinárodními institucemi OSN a NATO. Důvěra k Evropské unii jako celku také koreluje s důvěrou ve všechny sledované instituce EU.

Pokud se podíváme na sociodemografické charakteristiky dotázaných, zjistíme, že důvěra v evropské a mezinárodní organizace stoupá s dosaženým vzděláním respondenta. Důvěru v tyto instituce rovněž častěji pocítují lidé deklarující dobrou životní úroveň vlastní domácnosti, lidé deklarující špatnou životní úroveň těmto institucím naopak významně více nedůvěřují. Z hlediska věku větší důvěru vyjadřují dotázaní do 44 let, v případě EU zejména ve věkové kategorii 20 až 29 let. Věk hraje podstatnější roli u NATO méně však u OSN. NATO častěji důvěřují mladší lidé ve věku do 39 let.

Z hlediska ekonomického postavení nejvíce důvěřují evropským a mezinárodním organizacím podnikatelé s více než třemi zaměstnanci a odborní zaměstnanci. Mezi řadovými úředníky, pracovníky ve službách, řemeslníky a kvalifikovanými dělníky buď nepozorujeme statisticky významné rozdíly, nebo jsou věcně malé. U pomocných a nekvalifikovaných dělníků pozorujeme významné vyšší podíly těch, co danou instituci neznají nebo odpověděli, že neví.

Z hlediska politické orientace občanů vyjadřují výrazně vyšší důvěru evropským a mezinárodním organizacím dotázaní, kteří se na pravolevé škále politické orientace zařazují ke středu či pravici, a ti, kteří by ve volbách podpořili strany koalice Piráti a Starostové a koalice SPOLU. Potencionální voliči současných vládních stran ČSSD a ANO se v rozložení důvěry pohybují kolem průměru populace, výraznější nedůvěru v mezinárodní instituce pozorujeme u voličů SPD, rozhodnutých nevoličů a v případě NATO také u voličů KSČM.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost v21-07</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
Termín terénního šetření:	<i>26. 6. - 11. 7. 2021</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Vážení dat:	<i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>904</i>
Počet tazatelů:	<i>139</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.65, PM.162</i>
Kód zprávy:	<i>pm210817</i>
Zveřejněno dne:	<i>17. srpna 2021</i>
Zpracovala:	<i>Martin Spurný</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různě velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíří námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy".